

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

NÁMĚTY PRO PODPORU SPOLUPRÁCE ŠKOL A ZAMĚSTNAVATELŮ

Skupina oborů vzdělání 53 Zdravotnictví
- kategorie dosaženého vzdělání H

OBSAH

Úvod	3
Slovníček pojmů	4
Legislativní prostředí	4
Popis cílů spolupráce škol se zaměstnavateli	6
Vymezení skupiny oborů vzdělání	6
Praktické vyučování	8
Využití odborníků z praxe	17
Stáže učitelů odborných předmětů, odborného výcviku a vybraných všeobecně vzdělávacích předmětů	20

ÚVOD

Materiál vznikl v rámci projektu POSPOLU – Podpora spolupráce škol a firem, který je realizován v rámci Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost. Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Model představuje nástroj, který slouží jako podpora při vymezování obsahu a podmínek spolupráce školy a zaměstnavatele¹.

Obsahuje nejrůznější aspekty, které je třeba řešit při navazování, průběhu a vyhodnocení spolupráce. Je určen školám i zaměstnavatelům. Je vhodným vodítkem jak pro již vytvořená fungující partnerství, tak pro subjekty, které mají zájem spolupráci teprve navázat.

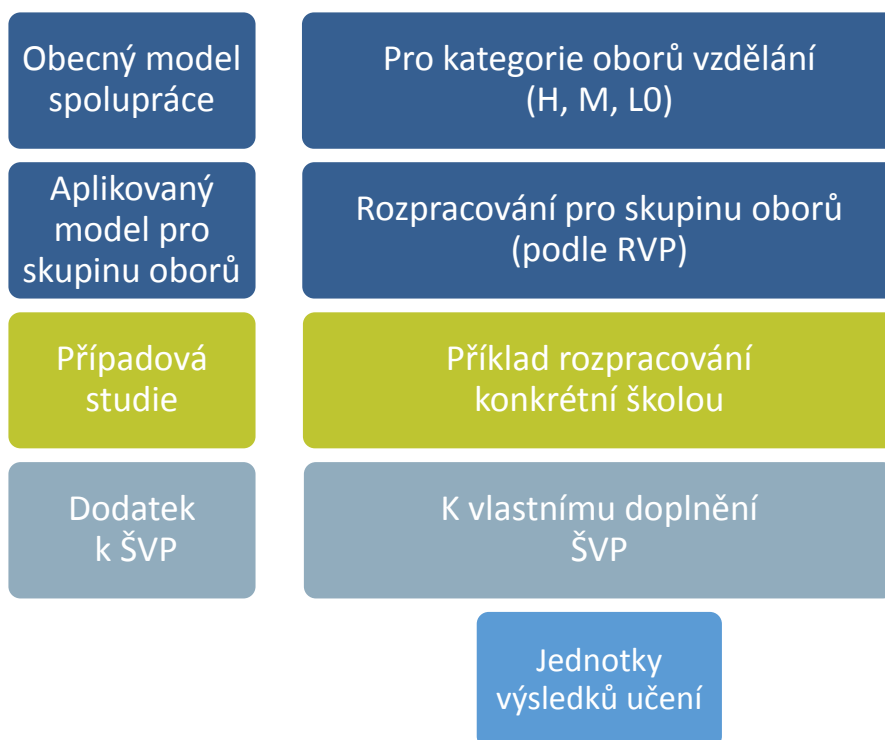
Model nemá charakter závazného dokumentu, jeho funkce je inspirativní. Obsahuje náměty k nastavení a rozvoji vlastní spolupráce školy a jejích sociálních partnerů.

Snahou je přiblížit se požadavkům praxe. Uváděné náměty se zakládají na fungující dobré spolupráci. Veškeré uváděné údaje a informace jsou doporučujícího charakteru a jejich využití je na zvážení školy, která odpovídá za soulad s aktuálně platnou legislativou.

Doporučení vycházejí z obecných principů na podporu spolupráce mezi školami a zaměstnavateli, které jsou popsány v obecném modelu spolupráce škol a zaměstnavatelů. Na příkladu zvoleného oboru vzdělání jsou rozpracována pro určitou skupinu oborů do tzv. aplikovaného modelu, který se Vám právě dostal do ruky. Další inspiraci můžete nalézt v případových studiích, kde jsou uváděny příklady konkrétní spolupráce škol a zaměstnavatelů. Sami si můžete rozpracovat vlastní plány spolupráce školy a zaměstnavatele do tzv. plánu spolupráce. Ten pak lze využít k doplnění ŠVP formou dodatku pro konkrétní školní rok. Nejmenší jednotkou pro plánování a realizaci spolupráce škol a firem je jednotka výsledků učení. Tyto podklady naleznete na komunikační platformě <http://pospolu.rvp.cz/>.

¹ V textu aplikovaných modelů používáme pro zaměstnavatelskou sféru také výrazy "sociální partner (dále SP)", „firma“, „podnik“ a podobně, vždy přitom máme na mysli též široký okruh právnických či fyzických osob, ať už soukromých či z oblasti veřejné správy a služeb nebo vědy, výzkumu a vzdělávání, které nejsou střední školou a se kterými mohou školy při odborném vzdělávání spolupracovat.

Pro účely podpory při navazování, plánování a vyhodnocování spolupráce škol a jejich sociálních partnerů byla vytvořena také metodická příručka k aplikovaným modelům spolupráce s názvem *Kráčíme Pospolu k efektivnější spolupráci škol a firem*², která poskytuje metodická doporučení k organizaci spolupráce, obsahuje údaje o tom, jak prakticky využívat modely spolupráce a předkládá informace o dalších materiálech zaměřených na podporu partnerství škol a zaměstnavatelů.

SLOVNÍČEK POJMŮ

Abychom si se školami a se zaměstnavateli lépe porozuměli, byl vytvořen slovníček používaných pojmů. Zde najdete stručně vysvětlené pojmy související s danou problematikou spolupráce škol se zaměstnavatelským prostředím.

ODKAZ NA SLOVNÍČEK

http://pospolu.rvp.cz/filemanager/userfiles/nastroje/Slovnicek_pojm%C5%AF.pdf

LEGISLATIVNÍ PROSTŘEDÍ

ODKAZ NA PLATNÉ LEGISLATIVNÍ NORMY

http://pospolu.rvp.cz/filemanager/userfiles/nastroje/Obecna_legislativa_AM.pdf

² Viz <http://pospolu.rvp.cz/kracime-pospolu>.

ODKAZY NA PLATNÉ LEGISLATIVNÍ NORMY SPECIFICKÉ PRO DANOU SKUPINU OBORŮ VZDĚLÁNÍ

- Zákon č. 95/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání odborné způsobilosti a specializované způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání lékaře, zubního lékaře a farmaceuta, ve znění pozdějších předpisů:
<https://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=57522&nr=95~2F2004&rpp=15#local-content>;
- zákon č. 96/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o nelékařských zdravotnických povoláních), ve znění pozdějších předpisů:
<https://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=57523&nr=96~2F2004&rpp=15#local-content>;
- vyhláška č. 39/2005 Sb., kterou se stanoví minimální požadavky na studijní programy k získání odborné způsobilosti k výkonu nelékařského zdravotnického povolání:
<https://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=59467&nr=39~2F2005&rpp=15#local-content>;
- vyhláška č. 271/2012 Sb., o stanovení seznamu nemocí, stavů nebo vad, které vylučují nebo omezují zdravotní způsobilost k výkonu povolání lékaře, zubního lékaře, farmaceuta, nelékařského zdravotnického pracovníka a jiného odborného pracovníka, obsahu lékařských prohlídek a náležitostech lékařského posudku (vyhláška o zdravotní způsobilosti zdravotnického pracovníka a jiného odborného pracovníka):
<https://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=78030&nr=271~2F2012&rpp=15#local-content>;
- zákon č. 47/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, ve znění zákona č. 167/2012 Sb., ve znění pozdějších předpisů:
<https://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=79513&nr=47~2F2013&rpp=15#local-content>;
- vyhláška č. 55/2011 Sb., o činnostech zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků:
<https://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=73877&nr=55~2F2011&rpp=15#local-content>;
- vyhláška č. 306/2012 Sb., o podmínkách předcházení vzniku a šíření infekčních onemocnění a o hygienických požadavcích na provoz zdravotnických zařízení a ústavů sociální péče:

<https://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=78240&nr=306~2F2012&rpp=15#local-content>;

- vyhláška č. 92/2012, o požadavcích na minimální technické a věcné vybavení zdravotnických zařízení a kontaktních pracovišť domácí péče:

<https://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=77185&nr=92~2F2012&rpp=15#local-content>.

POPIS CÍLŮ SPOLUPRÁCE ŠKOL SE ZAMĚSTNAVATELI

- Realizovat praktické vyučování na pracovištích zaměstnavatelů tak, aby žáci získali představu o reálném pracovním prostředí a práci v oboru při naplňování profilu absolventa;
- podporovat žáky k potřebě udržení lidské důstojnosti nemocného;
- zvýšit roli zaměstnavatelů při přípravě žáků na budoucí profesi, aktivně zapojit jednotlivé zaměstnavatele do přípravy žáků;
- rozšířit teoretické znalosti žáků oboru vzdělání v praxi;
- využívat technologické vybavení zaměstnavatelů při odborném výcviku žáků;
- rozvíjet návyky žáků související s bezpečností práce a ochranou zdraví při práci na pracovištích zaměstnavatelů;
- napomoci žákům osvojit si etický kodex na pracovišti zaměstnavatele, rozvíjet komunikační dovednosti v pracovním kolektivu, rozvíjet orientaci v pracovních právních vztazích;
- zvyšovat odborné i klíčové kompetence žáků (a učitelů) za pomoci odborníků z praxe;
- realizovat kooperaci mezi odborníky z praxe, učiteli odborného výcviku a odborných předmětů, zaměřenou na přenos zkušeností a znalostí v oboru;
- získávat informace a vlastní zkušenosti z reálného pracovního prostředí (žáci, učitelé) přímo, bez dalšího zprostředkování;
- podporovat nadané žáky a motivovat je k dalšímu vzdělávání a práci v oboru;
- přibližovat obsah výuky požadavkům pracovního trhu;
- seznamovat učitele s novými technologiemi a pracovními postupy a také s novými přístroji a nástroji; podpořit sdílení zkušeností mezi učiteli a odborníky z praxe;
- vytvářet a nabízet podmínky pro rozvoj odborných kompetencí a mobilitu učitelů.

VYMEZENÍ SKUPINY OBORŮ VZDĚLÁNÍ

Aplikovaný model spolupráce škol a zaměstnavatelů je určen pro obor vzdělání **53-41-/H01 Ošetřovatel**. Model se snaží o zobecnění principů spolupráce mezi školami a reálným pracovním prostředím, zde zdravotnickými zařízeními nebo

zařízeními sociálních služeb a jejich jednotlivými pracovišti různých úrovní a kategorií, a postihuje i obecné principy spolupráce škol a zaměstnavatelů.

PRAKTICKÉ VYUČOVÁNÍ

Cíl: Zvýšení odborných a klíčových kompetencí žáků v reálném pracovním prostředí

Praktické vyučování v oborech vzdělání v kategorii dosaženého vzdělání H zahrnuje realizaci praktických činností formou odborného výcviku.

ODBORNÝ VÝCVIK

Cílem odborného výcviku je procvičit si získané školní znalosti a dovednosti v praxi, získat nové rozšiřující praktické dovednosti a naučit se spolupracovat v pracovním kolektivu. Cíle bude dosaženo směřováním k získání následujících odborných kompetencí odvozených z RVP pro obor vzdělání 53-41-H/01 Ošetřovatel:

<http://zpd.nuov.cz/RVP/H/RVP%205341H01%20Osetrovatel.pdf>.

Pojmy období **odborné přípravy** a období **odborného rozvoje**³ vyjadřují postupné osvojování odborných dovedností žáka. Žák po příchodu do odborného vzdělávání potřebuje získat elementární znalosti a dovednosti, to se odehrává v období tzv. odborné přípravy. V tomto období zpravidla nelze umístit žáky v odborném výcviku do reálné praxe. Následně na ně navazuje období odborného rozvoje, které umožňuje nasazení žáků do reálného pracovního prostředí.

V rámci odborného výcviku získá žák v jednotlivých ročnících **odborné přípravy** (zpravidla ve školních podmínkách) následující odborné dovednosti (výuka probíhá formou cvičení v odborných učebnách školy v 1. a ve 2. ročníku, probíhá v modelových situacích):

1. ročník – v modelových situacích

- orientuje se ve zdravotnickém zařízení lůžkového a ambulantního typu;
- zvládá péči o léčebné přípravky a zdravotnické prostředky;
- ovládá základy a rozdělení dezinfekce a sterilizace – včetně účinků a použití atd.;
- orientuje se v obvazovém materiálu, v modelových situacích zvládá základní obvazovou techniku;
- zachází se zdravotnickou dokumentací;

³ Pojmy „období odborné přípravy“ a „období odborného rozvoje“ zavádí projekt Pospolu pro účely svých materiálů. Je možné je používat a pracovat s nimi, ale s vědomím, že nevycházejí z legislativy – nejsou obsaženy v zákoně č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů, ani ve vyhlášce č. 13/2005 Sb., o středním vzdělávání a vzdělávání v konzervatoři, ve znění pozdějších předpisů.

- je seznámen s typy lůžek a dokáže manipulovat s nemocným na lůžku (prádlo, druhy prádla, péče o prádlo, úprava lůžka bez nemocného, úprava lůžka s nemocným);
- manipuluje s pacienty (přemisťuje modely z lůžka na pojízdné křeslo a zpět na lůžko);
- ovládá hygienickou péči o děti a dospělé s důrazem na zachování intimity nemocného;
- provádí prevenci imobilizačního syndromu, polohy nemocného;
- zvládá péči o vyprazdňování nemocných (moč, stolice), péči o inkontinentní nemocné, asistenci při cévkování, zavedení permanentního katetru, péči o něj, podávání klyzmatu;
- provádí výživu nemocných, zná dietní systém, provádí krmení nemocného, podávání stravy, hydrataci, respektuje hygienické zásady při podávání jídla a při práci s potravinami.

2. ročník – v modelových situacích

- asistuje při výživě nemocných;
- zvládá v modelových situacích péči o seniory a chronicky nemocné s důrazem na trpělivost;
- ovládá sledování fyziologických funkcí;
- je seznámen se strukturou vizity;
- doprovází nemocné na vyšetření, ošetření;
- je seznámen s postupy příjmu, překlada, propuštění nemocného;
- ovládá způsoby adaptace nemocných na nemocniční prostředí;
- asistuje při určených ošetrovateckých, diagnostických a léčebných výkonech pod přímým vedením;
- provádí předoperační a pooperační péči;
- provádí rehabilitační ošetrovatelství – nácvik sebeobsluhy;
- asistuje při převazech ran;
- provádí první pomoc.

V jednotlivých ročnících **odborného rozvoje** (zpravidla v reálném prostředí pracovišť zaměstnavatelů) získá žák následující dovednosti (výuka probíhá ve 2. a 3. ročníku a směřuje k osvojení praktických dovedností a odborných činností nezbytných pro ošetrování pacientů/klientů v reálném prostředí zdravotnických zařízení nebo zařízení sociálních služeb):

2. ročník

Management ošetrovateľské péče:

- je seznámen se školním pracovištěm, s organizací a harmonogramem práce zdravotnického týmu, se specifickým vybavením a pracovními postupy na ošetrovací jednotce, s požadavky BOZP, PO, s léčebným a organizačním řádem, s právy pacientů/klientů, se zdravotnickou dokumentací, s komunikací s personálem a rodinou nemocných, s ošetrovatelským procesem.

Péče o prostředí:

- provádí úklid a dezinfekci na ošetrovací jednotce, pečuje o pomůcky, provádí dezinfekci a sterilizaci pomůcek, pečuje o prostředí pacienta/klienta, respektuje prevenci nozokomiálních nákaz, pečuje o pohodlí, spánek, odpočinek a aktivitu pacienta/klienta, vciťuje se do soukromých potřeb pacienta, ponechává osobní věci tak, aby na ně pacient viděl/dosáhl (např. fotografie, telefon).

Hygienická péče dle potřeb pacienta:

- zachovává individuální přístup k pacientovi/klientovi, provádí úpravu lůžka a okolí, ovládá manipulaci s prádlem, hygienickou péči o vlasy, kůži, nehty, dutinu ústní, provádí hygienickou koupel na lůžku, provádí prevenci opruzenin a dekubitů, polohuje nemocného, používá kompenzační pomůcky, provádí prevenci imobilizačního syndromu.

Péče o výživu u dospělých:

- podává stravu dospělým dle pohybového režimu a stupně sebepečce, pečuje o dietní systém a hydrataci nemocných.

Péče o vyprazdňování dospělých pacientů/klientů:

- sleduje odchod moči (diuréza, barva, zápach), pečuje o inkontinentní pacienty/klienty, pečuje o permanentní močový katetr, sleduje odchod stolice, pečuje o nemocné se zácpou a průjmem.

Sledování fyziologických funkcí:

- měří a zaznamenává tělesnou teplotu, zjišťuje hmotnost a výšku, tělesné obvody, hodnoty zaznamenává.

Příjem, překlad, propuštění a úmrtí pacienta/klienta:

- pečuje o pacienty/klienty v terminálním stádiu, upravuje tělo zemřelého.

Ošetrování nemocného na interním, geriatrickém oddělení, v ústavu sociální péče a dalších odděleních (dle podmínek školy):

- zvládá specifika ošetrovatelské péče na interním, geriatrickém oddělení a v ústavu sociální péče, zvládá bezpečnostní, hygienické a etické zásady doprovodu soběstačných a nesoběstačných pacientů/klientů na vyšetření a ošetření, respektuje základy radiační ochrany.

3. ročník

(Činnosti prováděné ve 3. ročníku jsou podobné jako v ročníku předchozím; rozdíl je

jednak v dodatečné péči také o děti a jednak v tom, že ve 3. ročníku je možné výcvik realizovat na klinických pracovištích dle možností školy, zatímco ve 2. ročníku výcvik probíhá většinou na interně.)

Management ošetrovatelské péče:

- viz 2. ročník.

Péče o prostředí:

- viz 2. ročník.

Hygienická péče dle potřeb pacienta:

- provádí koupel dětí, další činnosti viz 2. ročník.

Péče o výživu u dětí a dospělých:

- podává stravu dětem, další činnosti viz 2. ročník.

Péče o vyprazdňování u dětí a dospělých pacientů/klientů:

- sleduje odchod moči (diuréza, barva, zápach), pečuje o inkontinentní pacienty/klienty, pečuje o permanentní močový katétr, sleduje odchod stolice, pečuje o nemocné se zácpou a průjmem, provádí očistné klyzma.

Sledování fyziologických funkcí u dětí a dospělých:

- měří a zaznamenává tělesnou teplotu, tlak krve, pulz, příjem a výdej tekutin, zjišťuje hmotnost a výšku, tělesné obvody, hodnoty zaznamenává, aplikuje teplo a chlad při hygienických úkonech u dětí.

Vizita:

- provádí povinnosti ošetřovatele při vizitě – přípravu nemocného, pomůcek, asistence při vizitě.

Příjem, překlad, propuštění a úmrtí pacienta/klienta:

- spolupracuje a asistuje při příjmu, překladu a propuštění nemocného, pečuje o pacienty/klienty v terminálním stádiu, upravuje tělo zemřelého – rozdíl v úpravě těla zemřelého v nemocnici a v hospici.

Psychická a fyzická aktivizace pacientů/klientů:

- vyhledává a uspokojuje psychické a sociální potřeby pacienta/klienta, zabraňuje imobilizačnímu syndromu, spolupracuje s fyzioterapeutem, nutričním terapeutem, psychologem, ale i s řadovými zaměstnanci.

Asistence při určených ošetrovatelských, diagnostických nebo léčebných výkonech pod přímým vedením všeobecné sestry, porodní asistentky a radiologického asistenta:

- asistuje při podávání léků trávícím traktem, asistuje při aplikaci kyslíku a inhalaci, je seznámen s pomůckami k aplikaci léků pod kůži, do svalů, do žíly, asistuje při intravenózním podání léku, asistuje při aplikaci transfuzních přípravků.

Asistence při odběrech biologického materiálu pod přímým vedením všeobecné sestry, porodní asistentky a radiologického asistenta:

- ovládá psychickou a fyzickou přípravu pacienta, asistuje při odběru materiálu na hematologickém, biochemickém, mikrobiologickém, imunologickém, cytologickém, bioptickém a sérologickém vyšetření.

Ošetřování nemocného na interním, chirurgickém a dětském oddělení:

- ovládá specifika ošetrovatelské péče na interním, chirurgickém a dětském oddělení, asistuje při převazech ran (vybavení převazového vozíku, základní chirurgické nástroje, asistence při převazu aseptické a septické rány, drény a drenáže, stomie);
- ovládá bezpečnostní, hygienické a etické zásady doprovodu soběstačných a nesoběstačných pacientů/klientů na vyšetření a ošetření, připravuje nemocného k operaci, provádí pooperační péči o pacienta/klienta, připravuje nemocného k diagnostickým a léčebným výkonům, pečuje o děti.

Směřování obsahu vzdělávání:

1. Období **odborné přípravy** (na školních pracovištích):

- příprava ve školních odborných učebnách s učitelem odborného výcviku v časovém rozsahu:
 - 1. ročník – 6 hodin týdně;
 - 2. ročník – 5 hodin týdně.

2. Období **odborného rozvoje** (na pracovištích zaměstnavatelů):

- práce žáků na pracovištích zaměstnavatelů v reálných podmínkách zdravotnických nebo sociálních zařízení:
 - 2. ročník – 12 hodin týdně;
 - 3. ročník – 16 hodin týdně.

Tabulka 1: Nezávazná ukázka rozvržení hodin odborného výcviku

Ročník	Odborný výcvik (= odborná příprava + odborný rozvoj) – celkem ⁴ (hodin)	Odborná příprava (ve školním prostředí) – celkem (hodin)	Odborný rozvoj (na pracovišti zaměstnavatele) – (hodin)
1.	198	198	-
2.	561	165	396
3.	480	-	480
Celkem	1239	363	876

⁴ Při stanovování hodinové dotace se vychází z RVP a celkového počtu týdnů ve školním roce. Konkrétní rozvržení podílu odborného výcviku na pracovišti zaměstnavatele ve vztahu k celkovému počtu hodin odborného výcviku je možné specifikovat dle podmínek a potřeb dané školy a zaměstnavatele.

Celková hodinová dotace odborného výcviku za 1.–3. ročník je **1239 hodin**, z toho na pracovišti zaměstnavatelů **876 hodin**, to je **70 %**.

NÁSTROJE PRO ZAJIŠTĚNÍ KVALITY PRAKTICKÉHO VYUČOVÁNÍ

Pro zajištění standardů kvality při realizaci praktického vyučování se doporučuje využít zásad EQAVET (<http://pospolu.rvp.cz/eqavet>) a principů ECVET (<http://pospolu.rvp.cz/ecvet>).

To znamená především se zamyslet nad těmito podněty:

- předem se dohodnout na očekávaných výsledcích učení (škola a zaměstnavatel), které žák během praktického vyučování získá (vytvořit tzv. jednotku/jednotky výsledků učení), tzn. domluvit obsah a rozsah odborného výcviku (očekávané výsledky učení, které má žák získat na pracovišti), zásady a způsoby hodnocení a validaci získaných výsledků učení (forma, kritéria včetně definování pracovních a hodnoticích úkolů, četnost hodnocení);
- připravit text, který popíše podmínky, obsah praktického vyučování, očekávané výsledky učení, způsob jejich hodnocení, způsob validace a uznání výsledků učení. Tato dohoda mezi vysílající organizací (školou), přijímající organizací a učícím se žákem zajistí, aby na všech stranách byla jasně stanovena pravidla, za kterých se bude praktické vyučování odehrávat. Přílohou takové vzájemné dohody může být konkrétně vypracovaná jednotka výsledků učení, kterou žák absolvuje v rámci odborného výcviku. Tento text (vyjádřený formou určité dohody mezi zainteresovanými stranami) nenahrazuje Smlouvu o obsahu, rozsahu a podmínkách praktického vyučování povinně uzavřenou mezi školou a zaměstnavatelem, proto není možné tyto materiály vzájemně zaměňovat, každý slouží k jinému účelu. Formuláře pro přípravu vzájemné dohody a jednotky výsledků učení naleznete na <http://pospolu.rvp.cz/seznam-nastroju#ECVET>;
- zaznamenat dosažené a ohodnocené výsledky učení do osobního záznamu. Osobní záznam je dokument, ve kterém jsou uvedeny skutečně dosažené a ohodnocené výsledky učení. Může být součástí portfolia žáka;
- hodnocení žáka na pracovišti provede instruktor praktického vyučování (dále instruktor) na základě předem definovaných, praktických hodnoticích úkolů (které ověří získané výsledky učení). Tyto výsledky předá učiteli odborného výcviku. K jeho hodnocení učitel přihlíží při klasifikaci žáka. Za klasifikaci žáka je vždy zodpovědný učitel odborného výcviku.

Dále je doporučeno zaměřit se na tyto záležitosti:

- k povinnostem učitelů odborného výcviku patří i pravidelná kontrola žáků na pracovištích, kontrola souladu s dohodnutými výsledky učení; popř. úprava dohody mezi školou a zaměstnavatelem o nastavení výsledků učení, které by měl žák na pracovišti získat;

- důležité je také sebehodnocení žáka – co během dne na pracovišti vykonával za činnosti, co nového se naučil, co je naopak nutné ještě procvičit apod. Za tímto účelem si žák vede pracovní deník, který obsahuje také informace o docházce a průběhu odborného výcviku na pracovišti; do deníku může provádět záznamy také instruktor;
- zavedením tzv. portfolia žáka, kam si každý žák může ukládat všechny záznamy o dosažených výsledcích učení (např. osobní záznamy nebo certifikáty za absolvovanou mobilitu a zpětnovazební dotazníky), případně vedením deníku z průběhu praktického vyučování, může absolvent budoucímu zaměstnavateli lépe a srozumitelněji prokázat, jakými praktickými dovednostmi disponuje. To mu později může pomoci při vstupu na trh práce;
- rozsah pracovních činností žáka je velmi široký, a tak se může na jeho přípravě v průběhu hodnoceného období (pololetí, školní rok, celé období vzdělávání) podílet více instruktorů;
- pro podporu úspěšné realizace spolupráce škol a zaměstnavatelů se doporučuje využít formulář (<http://pospolu.rvp.cz/seznam-nastroju#EQAVET>), který ověřuje, zda se při poskytování praktického vyučování nic neopomnělo; indikátory uvedené ve formuláři splňují požadavek využívání cyklu zajišťování kvality (plánování, provádění, hodnocení, revize), a jsou tedy v souladu se zásadami EQAVET;
- doporučujeme nastavení společných cílů školy a zaměstnavatele a dohodnutí kritérií, jimiž se budou dosažené cíle vyhodnocovat. Na základě toho se následně (např. po skončení školního roku) přehodnotí relevantnost nastavených cílů, kritérií a přijmou se opravná opatření pro další spolupráci;
- dobré naplánování spolupráce při realizaci odborného výcviku je tedy možné považovat za klíčové. Za tímto účelem doporučujeme připravit plán spolupráce formou dodatku k ŠVP. Formulář pro přípravu dodatku naleznete na <http://pospolu.rvp.cz/seznam-nastroju#plan-spoluprace>.

PERSONÁLNÍ ZAJIŠTĚNÍ

- Za rozvoj odborných kompetencí žáka (dle možností zaměstnavatele) v období odborného rozvoje je spoluodpovědný instruktor z daného zdravotnického nebo sociálního zařízení, který je seznámen s osvojenými kompetencemi žáka a je schopen je v reálném pracovním prostředí prohlubovat;
- funkci instruktora může vykonávat pracovník působící v zařízení na pozici např. registrovaná všeobecná sestra;
- učitel odborného výcviku zdravotnických oborů vzdělání musí mít způsobilost k výkonu zdravotnického povolání.

Při realizaci praktického vyučování je kladen důraz na **socializační aspekt** v reálném pracovním prostředí. Velký význam má osoba instruktora a pracovního kolektivu

spolupracujícího zařízení, ve kterém se rozvíjí zejména:

- vztah k práci, kolektivu a pracovníkům;
- správné pracovní návyky a odpovědnost;
- loajalita k zaměstnavateli a škole;
- kreativita, spolehlivost, ochota apod.;
- povědomí o možnostech uplatnění po ukončení vzdělávání;
- sociální citění, empatie;
- uplatňování zásad zdravotnické etiky a práv pacienta, respektování osobnosti pacienta, jeho věku, potřeb, sociokulturních a jiných specifík (konkrétně také např. ochrana nemocných před poškozením);
- ochrana lidského života;
- zachovávání mlčenlivosti;
- úloha vzdělávání a osobnostního rozvoje;
- ocenění za práci (nejen finanční);
- motivace aj.

TECHNOLOGICKÉ A PROSTOROVÉ ZAJIŠTĚNÍ

a) Pracoviště školy (odborné učebny) umožňující nácvik všech dílčích činností a dovedností stanovených v ŠVP (jeho doplnění), pro přípravné období by měly být vybaveny pro nácvik těchto činností:

- 1. ročník viz výše – období odborné přípravy – 1. a 2. ročník.
- 2. ročník viz výše – období odborné přípravy – 1. a 2. ročník.

b) Pracoviště zaměstnavatele odpovídající moderním požadavkům, které splňují nároky na profil absolventa daného oboru vzdělání:

- zdravotnická zařízení, sociální zařízení (umožňují nácvik činností v reálném pracovním prostředí).

BOZP – způsob zajištění (ochranné pracovní prostředky)

- Základní vybavení žáka osobními ochrannými pracovními pomůckami (OOPP) provede škola – pracovní obuv a oděv, praní prádla zajistí nemocniční prádelna – jde o infekční materiál;
- vybavení žáka OOPP nad rámec vydaných pracovních bot a oděvů potřebných pro výkon určité pracovní činnosti na pracovišti zaměstnavatele je povinen zabezpečit zaměstnavatel, ve smlouvě mezi školou a zaměstnavatelem je tuto povinnost nutno zakotvit anebo se domluvit na jiném způsobu zabezpečení žáka OOPP;
- úvodní školení BOZP potřebné pro práci ve školním prostředí provede škola, která současně vydá žákovi zápisník BOZP, další školení BOZP pro práci

u zaměstnavatelů provede zaměstnavatel a školení vyznačí v Zápisníku BOZP; zápisník BOZP je žákovi vydán na celý průběh jeho výuky v 1. – 3. ročníku.

VYUŽITÍ NÁRODNÍ SOUSTAVY POVOLÁNÍ

- Daný obor připravuje žáky na pozdější výkon specifických povolání dle NSP (Národní soustava povolání – <http://www.nsp.cz>):
 - odborný směr: Zdravotnictví a farmacie:
http://katalog.nsp.cz/poziceOdbornySmer.aspx?kod_smeru=12.

VYUŽITÍ ODBORNÍKŮ Z PRAXE

Cíl: Pomoc zaměstnavatelů při zkvalitňování procesu výuky

Odborník z praxe je zástupce zaměstnavatelské sféry ve výuce nebo při aktivitách spojených s osvojováním odborných kompetencí žáků.

Prispívá k doplnění výuky o specifické odborné poznatky a dovednosti např. formou krátkodobého kurzu, ukázky, přednášky apod. Zapojení odborníka z praxe má podněcovat rozvoj a zájem žáků o obor a doplňovat jejich odborný přehled o novinky z oboru.

Odborník z praxe může spolupracovat se školou při zadávání praktických úkolů a jejich řešení na pracovišti. Může však působit i na půdě školy, např. vstupovat do teoretické či praktické výuky, obvykle za přítomnosti učitele daného předmětu.⁵

Je nutné zodpovědně vytipovat takového odborníka, který bude vyhovovat nejen po stránce odborné, ale také bude schopen své zkušenosti zajímavě žákům přiblížit.

Odborníkem z praxe může být:

- zaměstnanec (pracovník s platnou odbornou způsobilostí k výkonu zdravotnického povolání),
- OSVČ.

ZPŮSOBY ZAPOJENÍ ODBORNÍKA Z PRAXE

- Občasné (nepravidelné) zapojení;
- do běžné výuky – jako součást vyučovací hodiny;
- případně nepovinný předmět;
- seminář v prostředí školy nebo smluvního zdravotnického zařízení nebo zařízení sociálních služeb;
- exkurze v prostředí smluvních zdravotnických zařízení nebo zařízení sociálních služeb, cílem je doplnění a prohloubení odborných teoretických znalostí a zvýšení motivace žáků, žáci se seznámí s provozem jednotlivých pracovišť nebo moderním zdravotnickým vybavením;
- zdravotnické zařízení si může vytipovat nadané a manuálně zručné a sociálně citící žáky a uvažovat o jejich zaměstnání po absolvování školy;
- spoluúčast odborníka na hodnocení žáků.

⁵ Pro vysvětlení rozdílu mezi odborníkem z praxe a instruktorem praktického vyučování: instruktor je zaměstnanec zdravotnického zařízení, který se se žákem setkává pouze v prostředí tohoto zařízení a vede ho během odborného výcviku. Odborník z praxe se se žáky může setkat jak na půdě školy, tak na pracovišti (např. při exkurzi apod.).

HODNOCENÍ PŘÍNOSU ODBORNÍKA Z PRAXE A HODNOCENÍ KVALITY

- Obecné principy hodnocení odborníka z praxe: odborná úroveň zapojení, náročnost na žáky, používání technických a didaktických pomůcek;
- nastavení cílů spolupráce školy a odborníka, dohodnutí kritérií, jimiž se budou dosažené cíle hodnotit, vyhodnocení dosažených cílů, přehodnocení relevance nastavených cílů, kritérií a přijetí opravných opatření pro další spolupráci;
- zajištění kvality ve smyslu hodnocení výuky (z různých úhlů pohledu – z pozice školy, žáka, odborníka z praxe i souladu s RVP/ŠVP);
- prověření praktických dovedností, vždy se zpětnou vazbou;
- ověření nových teoretických poznatků získaných na exkurzi, přednášce odborníka, v semináři;
- využití prvků EQAVET.

ČASOVÉ ZAJIŠTĚNÍ

- Škola po dohodě s odborníkem stanoví minimální počet hodin odučených za pololetí, případně počet exkurzí, seminářů atd.;
- možnost využití disponibilních hodin.

PROSTOROVÉ ZAJIŠTĚNÍ

- ve škole s využitím vybavení školy – příprava v odborné učebně;
- ve smluvním zdravotnickém zařízení nebo zařízení sociálních služeb s využitím technologického vybavení zařízení.

PERSONÁLNÍ ZAJIŠTĚNÍ

- Definovat podíl odborníka z praxe a učitele na výuce v souladu se způsobem realizace výuky navrženým v obsahu;
- v případě výuky mimo školu je potřeba zajistit pedagogický dozor.

TECHNOLOGICKÉ ZAJIŠTĚNÍ

- BOZP a pojištění pro odborníka z praxe;
- podmínky pro výuku daných témat a jejich zajištění.

FINANČNÍ ZAJIŠTĚNÍ

- Možnosti zajištění odměňování zapojených odborníků z praxe do výuky (DPČ, DPP, pracovní smlouva);

- možnost daňových úlev pro firmu i zaměstnance (náklady na získání profesní kvalifikace nebo Osvědčení o učitelské způsobilosti lze v současnosti uvést jako výdaje za zvyšování kvalifikace⁶);
- hrazení cestovních nákladů je dané pracovněprávním vztahem a platnou legislativou.

⁶ Viz zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů; zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, § 227–235 (odborný rozvoj zaměstnanců); dále také zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, § 108 (rekvalifikace).

STÁŽE UČITELŮ ODBORNÝCH PŘEDMĚTŮ, ODBORNÉHO VÝCVIKU A VYBRANÝCH VŠEOBECNĚ VZDĚLÁVACÍCH PŘEDMĚTŮ

Cíl: Pomoc zaměstnavatelů při zkvalitňování procesu výuky

PLÁNOVÁNÍ STÁŽE

Při plánování stáže realizované na pracovišti sociálního partnera je třeba zohlednit:

- minimální rozsah: podle účelu stáže (po dohodě mezi školou a zařízením);
- kdy bude stáž probíhat (např. v období prázdnin), délka stáže;
- minimální počet zapojených učitelů (z jedné školy, z více škol): zde je potřeba zohlednit odlišnosti v průběhu stáže, pokud jde o jednoho učitele, více učitelů z jedné školy, více učitelů z různých škol, může se měnit i v průběhu stáže;
- nastavení pravidel spolupráce: podíl odborníka ze zdravotnického zařízení a učitele na vymezení cílů stáže, jejího průběhu a očekávaných výsledků, s kým bude učitel spolupracovat, kdo bude hodnotit dosažené výsledky apod.;
- personální zajištění stáže (odborné požadavky na pracovníka zodpovědného za odborné vedení učitele/učitelů v průběhu stáže, počet pracovníků zařízení zapojených do spolupráce v rámci stáže aj.);
- pracovní podmínky (kdo zajistí přístup učitele na pracoviště, vybaví ho pracovním oděvem / ochrannými prostředky, kdo proškolí učitele BOZP apod.);
- účast v akreditovaných odborných seminářích ohodnocených kreditními body (v rámci celoživotní vzdělávání zdravotnických pracovníků);
- místo odborné a časově náročné stáže je možné uskutečnit řízený rozhovor se zaměstnancem vybraného pracoviště, včetně případné exkurze na toto pracoviště, s cílem doplnit a rozšířit teoretické znalosti učitele o poznatky z praxe.

Pro popis očekávaných i dosažených výsledků stáže lze využít velmi úspěšně:

- možnost získání certifikátu;
- prvky ECVET⁷ (mobilita učitelů, zvýšení odborných kompetencí učitele, rozpracování jednotek výsledků učení).

Vzhledem ke vzdělávacímu procesu je třeba zohlednit:

- vazba předmětu stáže (řízeného rozhovoru, exkurze) na RVP/ŠVP;
- stáže jsou vždy voleny tak, aby byl splněn hlavní cíl a stážista získal přehled o nových technologiích a žádanou přidanou hodnotu.

⁷ Viz <http://pospolu.rvp.cz/ecvet>.

VYHODNOCENÍ STÁŽE

- Způsob ověřování výsledků stáže (co, kde, kdy, jak často, v jakém pořadí se bude hodnotit; kritéria hodnocení);
- nástroje evaluace (čím bude ověřeno dosažení předpokládané cílové úrovně stáže, např. praktické předvedení práce se slovním zdůvodněním, zpracování instruktážního materiálu pro žáky učitelem, aj.);
- doklad o úspěšném absolvování a zakončení stáže, akreditovaného semináře – certifikát o pasivní či aktivní účasti na vzdělávací akci;
- hodnocení průběhu a výsledků stáže učitelem/učiteli a zástupci zdravotnického zařízení (včetně různých forem spoluúčasti odborníků, např. prostřednictvím společného hodnotícího rozhovoru, facilitovaného semináře pro více učitelů apod.);
- hodnocení vlivů stáže na zkvalitňování procesu výuky, přínosu pro žáky, školu;
- návrhy na opatření vyplývající z výsledků stáže pro úpravy ŠVP;
- využití prvků EQAVET⁸ (společné nastavení cílů a očekávaných výsledků stáže; jak bude hodnoceno, zda bylo cílů dosaženo; jak budou hodnoceny přínosy stáže; co lze příště udělat jinak; jaká opatření budou přijata pro zlepšení průběhu a výsledků stáže).

FINANČNÍ PODMÍNKY

- Náklady na zajištění stáže pro jednoho učitele (zařízení, spoluúčast školy);
- výše odměny pro školitele/mentora ze zařízení;
- cestovní náklady (cestování učitele do sídla zařízení);
- pojistné hrazené za učitele (pojištění pro případ úrazu učitele, škody způsobené na zařízení v průběhu stáže apod.).

⁸ Viz <http://pospolu.rvp.cz/eqavet>.

